

Posudek školitele na bakalářskou práci Adély Štancové *Zahraniční politika ČLR v zemích postkomunistické Evropy*

Kolegyně Štancová si vybrala vysoce aktuální a důležité téma: současné vztahy Polska, České republiky a Maďarska s Čínskou lidovou republikou. K již tak obtížnému tématu si ještě z podnětu svého školitele přidala další: když jsme práci konzultovali, došel jsem k závěru, že aby dávalo smysl popsat analyzovat čínskou zahraniční politiku v těchto zemích, je třeba rozumět čínské zahraniční politice, jejím východiskům a cílům. To pochopitelně její úsilí výrazně zatěžkalo.

Autorka se vypořádává se svými otázkami na základě dostupné odborné literatury a policy paperů. Více či méně zdařile shrnuje fakta k jednotlivým tématům, a dochází i k pozoruhodnému, a pokud mohu soudit, i relativně originálnímu závěru: zatímco v Polsku a v České republice bylo nové období zahraničněpolitických vztahů s Čínou spojeno s velkými očekáváními, které bylo posléze zklamáno, v Maďarsku došlo k opačnému vývoji: přes mnohem menší očekávání a výchozí nadšení jsou vztahy mnohem lepší. Pravděpodobným důvodem je slabost opozice a médií v Maďarsku, a tím pádem jen mnohem méně výrazně se objevující kritika Číny a maďarsko-čínských vztahů.

Problémem autorky je v některých případech sklon k reifikujícím a esencialistickým charakteristikám, např. na s. 11 ve svém konstruování dalekosáhlé kontinuity čínských dějin nacionalistický diskurz spíše reprodukuje, než že by ho analyzovala.

Klíčovým problémem autorky je práce s literaturou a neschopnost většího odstupu od čtených textů a vybudování vlastní autorské pozice. Autorka pracuje s relevantní literaturou a někdy je schopna k ní přistoupit kriticky (viz třeba diskuse Allisona v úvodu). Velmi často je ale příliš závislá na argumentech a nežádka i formulacích autorů, které čte. Často zahrnuje čtenáře fakty, která nejsou příliš relevantní, ale jsou obsažena v textu, z něhož vychází a neumí si z něj dostatečně vybrat.

Zásadním problémem práce je, že tři odstavce na s. 30-31 (celá sekce Postkomunistická Evropa) jsou prakticky doslova přeložené z policy paperu Karáskové a kol. a tři odstavce na s. 41 (skoro celá sekce Realita) je prakticky doslova přeložená z policy paperu Prague security studies institute.¹ To je v bakalářské práci nepřijatelné. Osobně si myslím, že jde o

¹ Srovnání daných pasáží obsahuje následující tabulka:

<p>In Central Europe, the start of the second decade of the 21st century has been marked by the rise of politicians with illiberal agendas, mostly pro-Russian orientation and a welcoming attitude towards China. After eight years in opposition, Viktor Orbán won his second premiership in 2010, almost immediately starting his campaign to fully control all facets of the Hungarian state, including the judiciary and the media, systematically removing the existing checks and balances. In the Czech Republic, Miloš Zeman became the first Czech president chosen by a direct popular vote in January 2013. He subsequently challenged the established constitutional order, and undermined existing pro-Western consensus in Czech foreign policy.</p> <p>In their illiberal tendencies, current leading statesmen in Czech Republic, Hungary (and to some extent even Slovakia) are Western-sceptic and ready to seek support outside the Euro-Atlantic community of established democracies. Some Hungarian and Czech politicians also admire authoritarian style of government and, based on primarily economic reasoning, tend to regard China as a welcome alternative to established business and political partners. China has entered this environment as an influential new player, one that exploits these developments.</p> <p>The rise of illiberal politicians in Central Europe coincides with Xi Jinping's centralization of power in the PRC and a crackdown on any perceived political, media or societal opposition. Under Xi's leadership, China abandoned the "hide our capabilities, bide our time" strategy recommended by Deng Xiaoping and unveiled ambitious and far-reaching foreign policy projects, such as the Belt and Road initiative and the 16+1 platform, which also encompass the region of Central Europe. Thus, for the first time, Chinese assertiveness in international relations is met with open arms by leading Central European politicians who no longer regard it as a potentially troubling, undemocratic regime but as a full-fledged partner and even, in Zeman's and Orbán's case, political inspiration.</p> <p>Karásková a kol., http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2018/04/AMO_central-europe-for-sale-the-politics-of-chinese-influence.pdf, s. 5</p>	<p>„Ve střední Evropě byl začátek druhého desetiletí 21. století poznamenán vzestupem politiků s neliberálními agendami, převážně proruskou orientací a vstřícným postojem k Číně. Například v Maďarsku, když se v roce 2010 po druhé dostal k postu premiéra Viktor Orbán, téměř okamžitě zahájil svou kampaň zaměřenou na plné ovládnutí všech aspektů maďarského státu, včetně soudnictví a médií, a systematicky odstraňoval stávající kontroly a rovnováhy. V České republice se stal Miloš Zeman prvním českým prezidentem zvoleným na základě přímé lidové volby v lednu 2013. Jeho následující politika vedla k nedodržování zavedených ústavních zvyklostí a podkopání existujícího prozápadního konsenzu v české zahraniční politice. (Karásková, 2019)</p> <p>Současní vedoucí státníci v České republice a Maďarsku jsou díky svým neliberálním tendencím ochotni hledat ekonomickou podporu mimo euroatlantické společenství. U některých maďarských a českých politiků se objevuje obdiv k autoritářskému stylu vlády a na základě primárně ekonomických úvah mají tendenci považovat Čínu za vítanou alternativu současných obchodních a politických partnerů. Čína do tohoto ekonomického prostředí vstoupila jako vlivný nový hráč, který vědomě tento vývoj využívá. (Karásková, 2013)</p> <p>Vzestup neliberálních politiků ve střední Evropě se shoduje s centralizací moci Xi Jinpinga v ČLR a tvrdým zákrokem proti jakémukoli vnímanému politickému, mediálnímu či společenskému odporu. Pod vedením Xi Jinpinga Čína upustila od strategie Deng Xiaopinga „skrývat schopnosti, dokud nenadejde náš čas.“ Místo toho představila ambiciózní a dalekosáhlé projekty zahraniční politiky, jako je iniciativa Pás a stezka a platforma 16 + 1. Čínská asertivita v mezinárodních vztazích se tak poprvé setkává s otevřenými zbraněmi předních středoevropských politiků, kteří již Čínu nepovažují za potenciálně znepokojující a nedemokratický režim, ale za plnohodnotného partnera a dokonce v případě Zemana a Orbána. politické inspirace. (Karásková, 2019)“</p> <p>Štancová, 2019, s. 30-31</p>
---	--

opomenutí a selhání v práci s literaturou a ne o vědomou snahu o podvod (v takovém případě by autorka neuváděla odkazy), z druhé strany studentka byla seznámena v prosemináři se způsoby citování, s tím, kdy užíváme přímé citace, kdy parafrázujeme apod. Je ovšem také třeba říci, že jsem si toho jako školitel také měl všimnout dřív než při závěrečném hodnocení.

Ač autorka zpracovala vlastně hned dvě náročná témata a došla i k pozoruhodným závěrům, chyby, které přitom udělala, jsou takového rázu, že **nelze doporučit, aby práci obhájila**.

V Praze, 4. 9. 2019

Ondřej Slačálek

„In June 2018, the Czech anti-monopoly office UOHS has cleared Chinese state-owned CITIC Group’s takeover of most of the Czech-based assets held by struggling CEFC;176 this development has been presented by government officials and other interested stakeholders as the entry of a new, prosperous investor. CITIC also paid a debt of around 510 million USD it owed to Slovak-Czech J&T Finance Group, and the two entities have agreed to continue cooperation, including to jointly develop further business projects.177 In order to expand its European activities, CITIC Group established a subsidiary CITIC Europe in Prague.“
PSSI, http://www.pssi.cz/download/docs/683_final-report.pdf, s. 37

„CEFC’s engagements in the tourism sector are important because China suggested that it desires to transform the Czech Republic into a hub, which will be able to attract a greater number of Chinese tourists. There are currently four existing direct flights from the Czech Republic to cities in China, namely Beijing, Shanghai, Chengdu and Sian. In this regard, it has been repeatedly announced that the country was to become a „gateway“ for Chinese diaspora, which will be accompanied by Chinese businesses. According to the Czech Statistical Office, in the last three years the number of Chinese tourists has almost tripled from 285 thousands in 2015 to 620 thousands in 2018.178 The goal of transforming the Czech Republic into a „gateway“ can partially be made easier following acquisitions in air transport. After taking over CEFC’s assets CITIC holds a 50% ownership stake in Czech airline Travel Service, which owns a majority stake in the national Czech airlines company CSA. In addition, there has been an acquisition in tourism industry as CEFC and later on CITIC entered the travel agency Invia.cz. Given these activities, CEFC’s new owner CITIC Group is likely to follow up on this tradition of being active in the tourism industry.“

PSSI, http://www.pssi.cz/download/docs/683_final-report.pdf, s. 38

„While it may be difficult to predict CITIC Group’s investment strategy given its complex interests as one of the largest Chinese state-owned entities, it is highly likely that the group will remain active in the Czech Republic. Maintaining a strategic presence, together with working towards a high level of political relations, can be viewed as goals from which the firm is not likely to deviate. In early 2019, CITIC Europe increased its capital basis to a complete takeover of CEFC’s assets, which was finalized in the first quarter of 2019. As regards new plans, CITIC Europe allegedly shows significant interest in purchasing a smaller airport in Vodochody near Prague from the Czechoslovak investment group Penta, which would fit into the strategy of being active in the tourism sector.181 Other new projects are planned across several priority areas, including the financial sector, aviation and tourism, food processing, agriculture and industry, according to Tvrdík, member of the supervisory board of CITIC Europe (the country’s former minister of defense and member of Social Democratic Party).182 But in light of CITIC Group’s worldwide operations, it is probable that the Czech Republic will not be a “gateway“ for Chinese business in Europe. In the initial phase, CITIC will rather be keen to ease tensions linked to the debt problems of CEFC and the arrest of its founder, which substantially contributed to the negative public image of Chinese investments in the Czech Republic.“

PSSI, http://www.pssi.cz/download/docs/683_final-report.pdf, s. 38

„Po krachu společnosti CEFC převzala čínská státní společnost CITIC Group většinu českých aktiv držných CEFC. Tento vývoj prezentují vládní úředníci a další zainteresované strany jako vstup nového, prosperujícího investora. CITIC také zaplatil dluh ve výši přibližně 510 000 000 USD, který CEFC dlužila J&T Finance Group, a oba subjekty se dohodly, že budou pokračovat ve spolupráci, včetně společného rozvoje dalších podnikatelských projektů. V zájmu rozšíření svých evropských činností ustavit skupina CITIC dceřinou společnost CITIC Europe v Praze. (PSSI, 2019)
Čína navrhla, že si přeje přeměnit Českou republiku na centrum, které bude schopno přilákat větší počet čínských turistů. V současné době existují čtyři přímé lety z České republiky do měst v Číně, jmenovitě Peking, Šanghaj, Chengdu a Xian. V tomto ohledu bylo oznámeno, že se ČR stala "bránou" pro čínskou turistiku. Podle Českého statistického úřadu se počet čínských turistů v posledních třech letech více než zdvojnásobil z 285 tisíc v 2015 na 620 tisíc v 2018. Po převzetí majetku společnosti CEFC je společnost CITIC držitelem 50% podílu na České aerolinie Travel Service, která vlastní většinový podíl v národních společnostech Českých aerolinií ČSA. Kromě toho došlo k akvizici v odvětví cestovního ruchu, neboť CEFC a později na CITIC vstoupil do cestovní kanceláře Invia.cz. mimo to vykazuje zájem o koupi letiště Vodochody (PSSI, 2019)
I když může být obtížné předvídat investiční strategii CITIC Group, jednoho z největších čínských státních podniků, je vysoce pravděpodobné, že skupina v České republice zůstane aktivní. Udržení strategické přítomnosti, společně s prací na vysoké úrovni politických vztahů, lze považovat za cíle, od nichž se CITIC pravděpodobně neodchýlí. Nové projekty jsou plánovány v několika prioritních oblastech, včetně finančního sektoru, letectví a cestovního ruchu, potravinářství, zemědělství a průmyslu, podle Jaroslava Tvrdíka, člena dozorčí rady CITIC Europe. S ohledem na celosvětové operace CITIC Group je však pravděpodobné, že Česká republika nebude "bránou" pro čínské obchody v Evropě. Reálnou funkcí CITIC je spíše urovnat situaci po krachu CEFC, která významně přispěla k negativnímu obrazu čínských investic v České republice. (PSSI, 2019) Je nutné poznamenat, že hodnota akvizice je v ČR stále vyšší než investice do nových podniků a pracovních míst. (euro.cz, 2018)“

Štancová, 2019, s. 41